

KGORO YA THUTO YA GAUTENG
DITLHAHLOBO TŠA MAREMATLOU

SEPEDI LELEME LA GAE
MAEMO A A PHAGAMEGO
(Lephephe la Boraro)

NAKO: diiri tše 2½

MEPUTSO: 120

DITAELO:

- Lephephe le le na le dikarolo tše THARO e lego A, B le C.
 - Tloga o tsinkela dihlogo le diswantšho ka šedi, pele o ka dira kgetho ya maleba.
 - Mo go karolo ya C, kgetha puku e TEE fela **Go tseba mang? goba Moepathutse.**
 - Kgetha potšišo ya ditsopolwa goba ye telele go tšwa pukung ye o e kgethilego.
 - Bala dipotšišo ka moka, ka šedi pele o thoma go ngwala.
-

KAROLO YA A

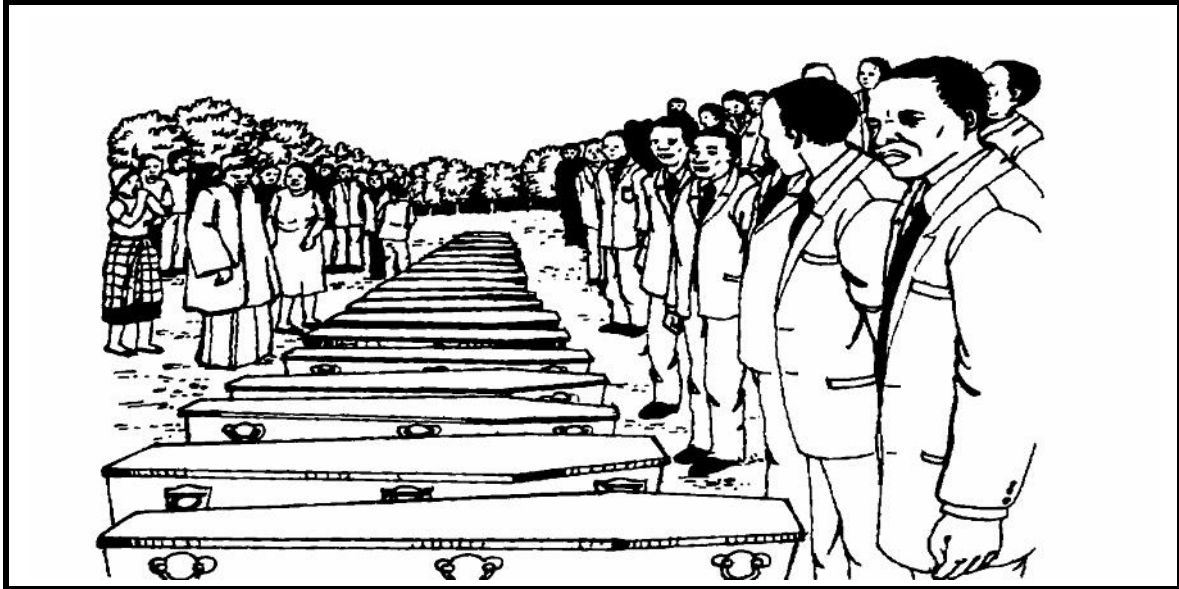
DITAODIŠO

POTŠIŠO 1

Kgetha e TEE ya ditaodišo tše di latelago, gomme o ngwale taodišo ya botelele bja matlakala a MABEDI ka yona.

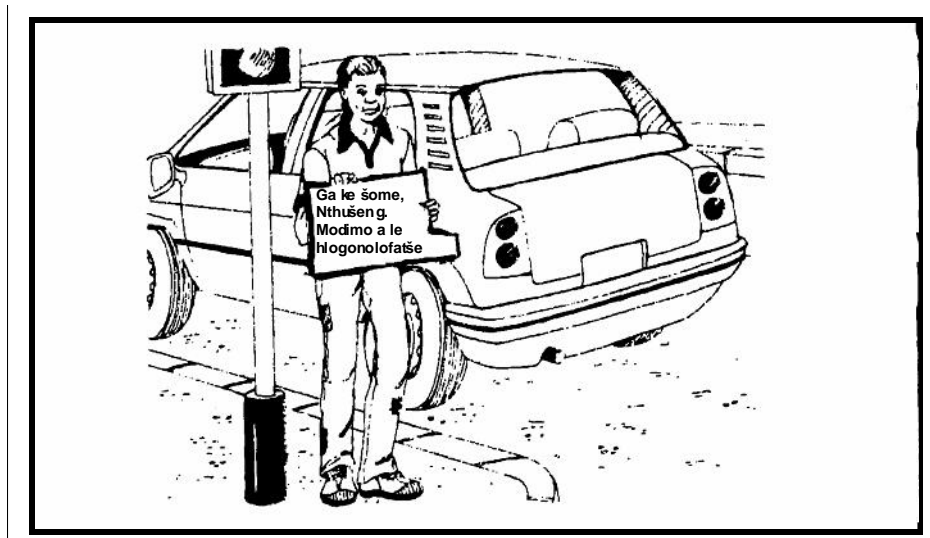
- 1.1 Mmallo! Batho ba tla ba fela letšatšing la 26 Disemere ka ngwaga wa 2004 ge tsunami e ba hlasela. Tia di lle.
- 1.2 Tšhireletšo ya badudi ba naga e matsogong a mmušo wa naga yeo. Laodiša ka ga matsapa ao Afrika-Borwa e a dirago go kgonthiša kgopolo ye ya ka godimo.
- 1.3 Bafsa ba matsatšing a, bophelo bo tloga bo ba emetše ka maoto. Etlia natšo.
- 1.4 Dikolo re a di tseba, se sona. . . Aowa ruri!
- 1.5 Kgetha se TEE sa diswantšho tše di latelago ka šedi, o se fe hlogo gomme o ngwale taodišo ya maleba ka sona.

1.5.1 Bjalo ka yo mongwe wa bao ba amilwego ke ditaba tše di tšweletšwago seswantšhong se, hlama hlogo ya maleba o iphetolele go se se tšwelelago mo.

Polelo ke Lehumo: Maja MB et al. 2004

1.5.2 Hlama hlogo ya maleba mme o re alele ditaba ka ga yona.

Polelo ke Lehumo: Maja MB et al. 2004

PALOMOKA YA KAROLO YA A: [40]

KAROLO YA B

POTŠIŠO 2

Ngwala lengwalo le TEE go ao a latelago. Botelele bja lona, go akaretša atrese, madume, mmele le thumo di tlale letlakala le TEE.

- 2.1 O sa tšwa go amogela molaetša wa gore morwedi wa gago a ka se fiwe dipoelo tša gagwe tša mafelelo a ngwaga ka ge a se a lefela sekolofisi.

Ngwalela lekgotla la sekolo **lengwalo** o ba tsebiše maemo a ditaba ao a dirilego gore o se obamele maikarabelo a gago.

GOBA

- 2.2 O tšwa moletlong moo ba gabomogwerago ba ilego ba go swara gabotse ka gona.

Ngwalela mogwera wa gago **lengwalo** o mmegele ka ga tšohle tše di go thabišitšego ge o le moletlong woo.

1x20= [20]

POTŠIŠO 3

Kgetha se TEE sa dingwalwana tše tharo tše di latelago o ngwale ka sona. Botelele bo be go ya ka fao bo filwego:

- 3.1 O yo mongwe wa maphodisa ao a tšwago go swara bakgopedi ba mebileng. O boledišana le yo mongwe wa bona o rata go kwešiša seo se mo rometšego mmileng go yo kgopela lebaka e le ge o rata go mo tšwela thušo.

Ngwala **poledišano** ya lena, botelele bja yona e be letlakala le TEE fela.

- 3.2 Lebelela seswantšho se ka šedi o ngwale **pego** ya maleba ka ga ditiragalo tša letšatšing le.

- 3.3 Ngwala **polelo** ye e ka bago e filwe ke monna yo lefelong leo le bontšhwago a le go lona, ka morago ga mantšu ao a a filego. Botelele bja polelo e be letlakala le TEE fela.

GDE/GICD: Setswana: ILP 2001

1x20= [20]

POTŠIŠO 4

Kgetha se TEE sa dingwalwana tše dikopana tše di latelago, o ngwale ka sona. Botelele bja sona bo tla ba go ya ka dinyakwa tša sona.

- 4.1 O sa tšwa go bula kgwebo mo motseng.

Thala **sehlabelamokgoši** seo se tlogo go gogela baeti lefelong leo.

- 4.2 O hweditše thekethe go tšwa go balaolasephethephethe ka ge o be o otlela ka lebelo la godimo.

Ba romele **fekese** yeo o hlalosago mabaka ao a go gapeleditšego go tshela molao wa tsela.

- 4.3 Re thalele **karata ya memo** yeo o tlogo laletša batho ka yona.

1x10= [10]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: [50]

KAROLO YA C

DINONWANE

POTŠIŠO 5

Moepathutse – S.A. Makopo

- 5.1 Badišiša setsopolwa se ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo tše di se latelago:

Phiri a ya a patlama tseleng bjalo ka ge phukubje a ile a dira. Karikana ya tšwelela. Karikana ge e le kgauswi, phiri ka botlatla a tsoša hlogo gore a e bone gore e tlo feta kae gore e se re mohlomongweya mo gata. Kganthe radihlapi kgale a bone phiri. O rile go fihla mo phiri e patlamego a emiša ditonki, a fologa a swere sebepi. A gaša phiri gabedi gararo, a mmoeletša gape. Phiri a re ke beta pelo, fela gwa fihla moo a sa hlwego a kgotlelela. Ya ba monna ke gona ge a mo latswa ka sebepi a sa emiše ... dirope tše, mokokotlo, le hlogo ye, a sa hlwe a kgetha. Phiri o rile go kwa di fiša, a ragoga a tsena lešoka.
A napa a nyakana le phukubje gore a itefeletše a thubele pelo godimo ga gagwe.

- 5.1.1 Efa lebaka leo le hlohleleditšego phiri go yo patlama tseleng. (2)
- 5.1.2 Rakariki o bethile phiri wo šoro. Bothata bjo bja tlaišo ya diphoofolo bo ka thibelwa bjang? Efa boikgopolelo bja gago. (4)
- 5.1.3 Hlaloša ka boripana seo se ilego sa hlagela rakariki pele ga mo. (3)
- 5.1.4 Bothata bjo bo tšwelelago nonwaneng ye bo hlolwa ke tlala. Ka methaladi ye MERARO laetša ditsela tšeo batho ba ka di latelago go fediša tlala ntle le bosenyi. (3)
- 5.1.5 Batho ba go swana le phukubje ba atile kudu metseng ya ditoropong. Dumela / ganetša o lebeletše batho ba profense ya Gauteng. (4)
- 5.1.6 Na kgopolo ya phiri ya go itefeletša o bona e le ya maleba? Efa boikgopolelo bja gago. (3)
- 5.17 Ka boripana methaladi ye MERARO efa semelo sa rakariki go ya ka diteng tša nonwane ye. (4)

5.1.8 Hlaloša gore Makopo o go ruta eng ka baanegwa ba:

- Rakariki (2)
- Phukubje (2)
- Phiri (3)

[30]

GOBA

5.2 Lehlaku le lefsa le ema ka le letala. Tiiša seema se ka go sekaseka ditlwaelo tša setšo tšeo moloko wa lehono o ka di lotago le tšeo o ka di lahlago o tšama o šitlela ka mabaka a go nweša meetse a mokgako.

[30]

POTŠIŠO 6

Go tseba mang? – H.H. Ramokgopa

6.1 Badišiša setsopolwa se ka šedi gore o tle o kgone go araba dipotšišo tše di se latelago:

'Rameriri': "Ya, man, o nyaka go re dira mahodu he?"
O be a bolela bjalo a hwibiditše mahlo a tomoletše Tompane, mo motho wa batho a bišego a makala ka go tšhoga. Go senyegile kae bjale? *Go tseba mang?*
'Rameriri': "Ekwa mo poi, lebala ka ga Moraba, ka gore wena o gona. Se re bego re se tletše se tla no phethega le ge a se gona." A lebelela bagwera ba gagwe a re: "Hy is net so goed soos daardie Moraba wat ons soek; hulle is mos altwee Mapedi, in ander woorde, broers, nêh?"
Bagwera: "Ja hy is net so goed."

6.1.1 Efa lebaka leo le beago Rameriri le bagwera ba gagwe mo. (2)

6.1.2 Efa maikutlo a gago mabapi le karabo yeo o e filego ka go 6.1.1. o be o tšweletše keletšo ya gago go batho ba go swana le boRameriri. (4)

6.1.3 Ka boripana hlaloša gore bothata bja mohuta wo bo ka thibelwa bjang? Efa boikgopolelo bja gago. (3)

6.1.4 Efa diphošo tše PEDI tšeo di dirilwego ke T.T. pele ga mo. (2)

6.1.5 Ka methaladi ye MENE hlaloša seo se ilego sa direga morago ga polelo ye ya Rameriri le bagwera ba gagwe. (4)

- 6.1.6 Ge o be o le T.T. o be o tla tšea magato afe morago ga tiragalo yeo o e filego ka go 6.1.5? Efa boikgopolelo bja gago. (3)
- 6.1.7 Tšweletša bosenyi bjo bo ilego bja dirwa ke Rameriri le bagwera ba gagwe bjo bo dirilego gore T.T. a tselwe ke kgopolo ya go boela gae. (3)
- 6.1.8 Mmušo wa Afrika-Borwa o šireletša batho ba go swana le boRameriri go kotlo ya lehu mola bona ba bolaya. Na o ka thuša bjang gore molao wo o fetolwe? Efa kgopolo ya gago. (2)
- 6.1.9 Ka boripana hlaloša gore pheletšo ya Rameriri le bagwera ba gagwe e bile ye bjang. (4)
- 6.1.10 Ka methaladi ye MERARO, re alele semelo sa T.T. ka botlalo. (3)

[30]

GOBA

- 6.2 'Monwana wa go tlwaela go gora ke nkgopo. Tiišetša kgopolo ye ka go laetša kgato ka kgato tema ye e kgathwago ke Sekwala, o tšama o šunyetša mehlala ya maleba go thekga seo o se ngwalago.

PALOMOKA YA KAROLO YA C: [30]

PALOMOKA: 120